

# Børnehuset Savannen

Den Styrkede pædagogisk læreplan  
December 2020



Den styrkede pædagogiske læreplan er udarbejdet under Corona-pandemien. Da hverdagen er forandret, vil noget af indholdet være midlertidig ændret, men der kommer igen en tid, hvor hverdagen er som beskrevet.

Børnehuset Savannen, Selsøvej 16A, 4050 Skibby  
Tlf. 47 35 22 23

## Hvem er vi?

Børnehuset Savannen ligger i udkanten af Skibby ud til de åbne marker. Savannen er et stort nybygget børnehus, som vi flyttede ind i i sommeren 2019. Vi er et sammensat børnehus af 3 tidligere institutioner, og børn og personale fra de 3 institutioner er fordelt i de forskellige børnegrupper.

Børnehuset Savannen består af 2 vuggestuegrupper 0-2 år og 2 børnehavegrupper 3-6 år. Savannen er normeret til 130 enheder.

Vi er pt. 13 fastansatte fordelt på 7 pædagoger, 3 pædagogiske assistenter, 2 pædagogmedhjælpere og 1 pædagogisk leder.

Der er tilknyttet 2 erfarne vikarer.

Vi har gode fysiske rammer med masser af plads til forskellige aktiviteter både til fordybelse og til fysisk aktivitet.

Grupperummene er rummelige og med plads til leg og fællesskab. Rummene har store vinduer med udsigt til legepladsen og naturen tæt på Savannen.

Børnehavegrupperne har 2 grupperum, som giver mulighed for at dele børnegruppe op i mindre grupper. Garderober, toilet- og puslerum ved hver børnegruppe.

Vi har et stort velindrettet motorikrum med masser af redskaber til motorisk udfoldelse



Personalet har pauserum med te-køkken, garderobe og toiletter. Der udover er der 2 samtalerum, 2 mindre aktivitetsrum, et stort krearum, køkken/alrum, kontor, kopirum, vaskerum, gæstetoilet og 2 handicaptoiletter.

Vi har et godt indeklima med højt til loftet, klimaanlæg og gulvvarme. Alle rum har et dejligt lysindfald, som trækker naturen helt ind i rummene.

Legepladsen er inddelt i 4 områder, der hver især tilbyder forskellige legefunktioner og udfordre børnene motorisk.

Vuggestuen har egen legeplads, hvor børnene kan cykle, tumle, lege i sandkassen, gynte, trille ned af bakker mm.

Rundt omkring på legepladsen er der forskellige typer af beplantning; områder med frugttræer/buske, pileskov og mange slags buske og træer.

Legepladsen er stor med god plads til forskellige legeaktiviteter. Der er bl.a. klatrestativ, rutsjebaner, tunnelrør, gynter, mooncarbane/cykelbane, legehuse, 2 store sandkasser, hængekøjer, balancebane.

Den ene del af legepladsen er kuperet med bakker og store sten til at klatre på. Der er fodboldmål og plads til en god kamp.

Vi har bålplads, bålhytte og udeværksted, hvor børnene kan lave forskellige kreative "natur-ting", tegne, højtlesning eller bare hygge sig ved brændeovnen.



Legepladsen er hele vejen rundt om børnehuset, hvor der er masser af plads og muligheder for at være sammen eller lege i mindre grupper.

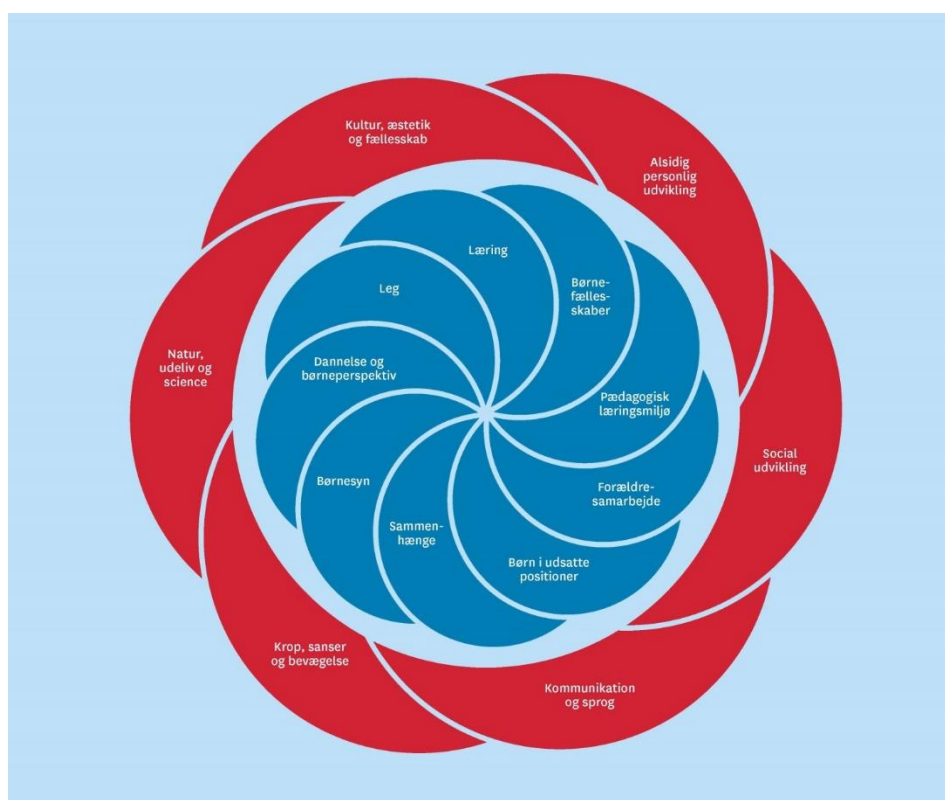
Selv om huset og omgivelserne er store, lægger vi vægt på at arbejde med børnene i mindre grupper. Vi sammensætter gerne grupper på tværs af børnegrupperne både inde og ude. Det kan være grupper med de kommende skolebørn, sproggrupper, motorikgrupper, pige/drengegrupper, aldersgrupper, de største vuggestuebørn og de mindste børnehavebørn osv.

Vi arbejder med grundelementerne i den styrkede læreplan som fundament for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Det pædagogiske grundlag er den platform, som vi pædagogisk står på og som vi tilrettelægger, tilpasser og udforsker aktiviteter og hverdagen med børnene ud fra.

De seks læreplanstemaer er forbundet gennem aktiviteter og rutiner i hverdagen.

## 12 pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes læring.



# Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber



- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15*

**Sådan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os, og sådan bliver det omsat i vores hverdag sammen med børnene:**

## **Børnesyn:**

Vi har fokus på at skabe et læringsmiljø, hvor nærvær og tryghed er i højsæde. Vi møder børnene med positiv opmærksomhed fra morgenstunden af.

Børnene skal opleve, at de voksne vil dem og er til rådighed for dem hele dagen.

Børnene skal opleve, at de er ligeværdige, at deres stemme er vigtig i fællesskabet.

## **Dannelse og børneperspektiv:**

Dannelse sker hele dagen, da der opstår mange situationer i det sociale fællesskabe, hvor børnene skal træffe beslutninger om, hvad der er rigtigt og forkert.

Børnene arbejder med elementer af dannelse i afleveringen, ved måltiderne, i den frie leg og ved planlagte aktiviteter. Ved aktiv deltagelse prøver de sig selv af og får respons i samspillet med andre børn og voksne. Børnene mærker, hvem de selv er, mærker deres egne grænser og oplever andre og deres grænser.

Dannelse sker hele dagen igennem, normer og værdier bliver italesat. Fx ved måltiderne. Fx måden vi er sammen på og hvordan vi taler sammen.

Vi giver i mange af hverdagens situationer plads til det enkelte barn, som skal føle sig set og hørt. Fx under børnesamlinger, hvor børnene er med til at bestemme sange, bøger osv. De kan også sætte dagsordenen for hvad, der skal tales om.

På ture ud af huset til fx museum, bibliotek eller indkøb i Netto, understøtter vi børnenes læring og dannelse, ved bl.a. at guide dem i, hvordan vi agerer i det offentlige rum.

Børnene spejler sig i de voksnes handlinger og de får hjælp til, hvordan vi regulerer os og hvordan vi er i mødet med andre mennesker.

## **Læring og børnefællesskaber:**

Relationer mellem børn og voksne er af stor betydning for den læring, som barnet får. Vi lærer sammen og den fælles læring skaber fællesskab.

At øve sig er en del af læringsprocessen og de voksne støtter børnene i læringen af, at de fx ikke kan alt med det samme, men at øve sig er vigtigt.

Vores læringsmiljø skal give børnene mulighed for at være nysgerrige og undersøgende, så de selv danner og kan bruge og omsætte erfaringer.

Vi arbejder bevidst med at inkludere alle børn, så alle har en følelse af at være med i fællesskabet. Det kan fx være gennem deltagelse i små grupper, hvor vi arbejder med børnenes relationer.

Vi arbejder med vores position i forhold til at gå foran, bagved eller ved siden af børnene.

Læringsrummene foran, ved siden af, bagved er alment brugte begreber i den pædagogiske praksis, hvor det handler om at forholde sig til sin egen placering i aktiviteten. Det vil altid være en vurdering af, hvornår er man den instruerende, den der går *foran* og viser vej (voksenskabt læring), hvornår stiller man sig *ved*

*siden af* og er undrende, undersøgende og medskabende i processen (voksenstøttet læringsrum), og hvornår kan man måske trække sig ud og stille sig bagved (læringsrum præget af barnet egen leg og selvigangsatte aktiviteter).

Vi tænker læring ind hele dagen. Dette sker bl.a. ved at give børnene små opgaver, som de skal løse enten sammen med en voksen, nogle venner eller alene. Det kan være en masse praktiske opgaver som at hente noget i køkkenet, dække bord, feje, handle ind til morgenmad osv.

Vi udfordrer børnene ved at give små opgaver, som flytter deres grænser og styrker deres selvværd og selvtillid.

Det styrker deres empati overfor de andre børn (samarbejde store og små), vi bruger bevidst forskellige læringsmetoder, hvor fx de ældste børn skal hjælpe de mindre børn. Eller det kan være at styre lege fx Lille hund, hvor er kødbenet.

I perioder bruger vi læringsmaterialet fra "*Fri for mobberi* i Børnesamlingerne". Vi bruger store hånddukker til at sætte fokus på forskellige emner eller problemstillinger/konfliktløsning. Når vi bruger dukken som virkemiddel, er det fordi vi har erfaret, at dukkerne tager fokus fra det enkelte barn, så ingen børn føler sig udstillet. Vi lader dukkerne udføre forskellige rollespil i dialog med pædagogen og børnene. Børnene kan relatere sig til det, dukken fortæller og gør. Det giver os et godt indblik i børnenes måde til fx at bearbejde og håndtere konflikter.

Vi arbejder i børnehøjde og har en anerkendende tilgang til børnenes handlinger og ytringer.

### Leg:

Legen har værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af hverdagen. Vi har et læringsmiljø, hvor børnene har rig mulighed for at være spontane i lege både alene og sammen med andre. De voksne er opmærksomme på børnenes leg, om de trives og er med i fællesskabet. Vi har fokus på legen, da legen er udviklende og hvor læring kommer til udtryk. Legen viser hvad børnene er optaget af.

Vi værdsætter, at der er tid til børnenes leg. Vi vægter at lære børnene at kunne sammen, være gode venner. At de går fra parallel leg til samspil. Vi tilsætter noget nyt til legen, hvis de går i stå. Fx vi tager i Netto, svømmehal eller lign.

Vi udfordrer børnenes fantasi fx stop-dans uden musik eller Sten/saks/papir m. luffer på.

De voksne er tæt på legen, så børnene kan få hjælp, hvis de får brug for det. Vi er bevidste om, hvornår vi skal være en del af legen og hvornår vi skal guide. Eller hvornår vi skal lade børnene lege selv.



De voksne skal være rollemodeller og sætte lege i gang, som børnene selv kan bygge videre på. Vi hjælper børnene med at tolke hinandens signaler og hjælper lege i gang

## Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.



Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23*

### **Sådan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes:**

Vi skaber forskellige læringsmiljøer, som kan justeres alt efter fx børnegruppens størrelse, aktiviteten og formål.

Vi er bevidste om vores egen måde at være sammen med børnene på, hvordan vi taler til og med børnene. Vi er rollemønstre, som børnene spejler sig i.

Læringsmiljøet skal understøtte børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Rummenes indretning har stor betydning og skal tage hensyn til børnenes behov for plads og rum til fx at bevæge sig, være kreative og fantasifulde.

Vi inddrager børnene i de daglige rutiner og praktiske opgaver fx er børnene med til borddækning og oprydning efter måltiderne, lægge vasketøj sammen o.lign.

Størstedelen af legetøjet er i børnehøjde, hvilket giver børnene med- og selvbestemmelse. Børnene kan på mange tidspunkter af dagen vælge mellem legetøj, spil, kreative materialer.

Der er "frit spil på alle hylder" med hensyn til legetøj, men vi præsenterer også børnene for legetøj, som kun tages frem ved særlige lejligheder/situationer. Det kan være en særlig legefunktion, som når nogle børn har brug for at trække sig lidt tilbage, fx kassen med specielle klodser, bondegården, det lille dukkehus eller slottet med prinsesser og prinse, drager og helte.

# Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25*



## Sådan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring:

Forældrene er vores vigtigste samarbejdspartnere, både i forhold til deres eget barns trivsel og læring og til alt det, der foregår i institutionen.

Den daglige dialog med forældrene om deres barn, er vigtigt for at skabe et udviklende miljø for barnet/børnene. Kendskabet til barnet og dets trivsel og udvikling er med at danne grundlaget for det pædagogiske arbejde. Alle børn skal være trygge og have en positiv tid i Savannen.

Vi inddrager forældrene ved bl.a. at inviterer dem ind til forskellige samtaler, hvor deres barns læring, trivsel, dannelse og udvikling drøftes. Alle møder afholdes med dagsorden og referat.

Det er vigtigt for barnets trivsel og samarbejdet, at vi drøfter bekymringer ift barnet med forældrene.

Vi vil gerne have, at forældrene informerer os, hvis der fx er sket noget særligt i familien, som kan påvirke barnet. Vi kan bedre drage omsorg for barnet, når vi er informeret. Forældrene er altid velkomne til at henvende sig med bekymringer, ideer eller spørgsmål.

I den daglige kontakt med forældrene lægger vi vægt på en god ligeværdig og positiv dialog. Vi vægter at være lydhøre overfor forældrenes synspunkter; dialog med åbent hjerte, så kommer vi langt i samarbejdet. Det er vigtigt at forklare og forstå hinandens perspektiver og bevæggrunde.

Vi finder altid tid/rum til at drøfte barnets trivsel og udvikling med forældrene, når der opstår et behov. Det er vigtigt, at vi kan tale uforstyrret sammen væk fra børnene. Når vi deler vores viden om barnet, er det med til at give barnet en sammenhængende hverdag, der skaber tryghed og trivsel.

### Obligatoriske forældresamtaler:

Vi inviterer forældrene til nye børn til startsamtale ca. 14 dage før start. Her lægges grundlaget for et godt samarbejde. Efter ca. 2 mdr. inviterer vi til en opfølgende samtale, hvor vi bl.a. drøfter, hvordan opstarten har forløbet, hvordan barnet trives osv.

Alle forældre tilbydes en statussamtale hvert år i den måned, som barnet fylder år.

Alle forældre til kommende skolebørn inviteres til overgangssamtale inden skolestart, hvor vi drøfter barnets læring, trivsel og udvikling på det personlige plan samt sociale, sproglige, motoriske og matematisk kompetencer.

### Bestyrelsen og Husrådet:

Der er valgt en forælder fra Savannen til Områdebestyrelsen, der er sammensat af 11 forældre fra de 10 institutioner og dagplejen i området, samt 2 medarbejderrepræsentanter, en pædagogisk leder og områdelederen.

Husrådet er repræsenteret ved 6 forældre og den pædagogiske leder. Husrådet er et lokalt råd, der er bindeleddet til hele forældregruppen, bl.a. er husrådet med til at tilrettelægge forskellige arrangementer i løbet af året. Fx sommer/høstfest, Lucia-dag, Plantedage.

2 gange om året afholdes forældremøder. Dagsordenen/indholdet på møderne aftales med Områdebestyrelsen. Vi har tidligere haft følgende punkter: sprogarbejde, sygdom blandt børnene, måltider – sundhed, den pædagogiske læreplan, hverdagspædagogikken. Dette er blot et lille udpluk.

---

## Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.



*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26*

### **Sådan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes:**

Vi er opmærksomme på, at udsatte børn ofte kommer fra forskellige miljøer og har forskellige forudsætninger for deltagelse i de pædagogiske aktiviteter, og vores læringsmiljø skal kunne rumme alle børn. Vores arbejde består i at få øje på et enkelte barns udviklingspotentiale og styrker, finde og tilrettelægge de bedste udviklingsmuligheder for barnet, så dets trivsel, udvikling, læring og dannelse sikres.

Alle aktiviteter, ture, lege mm. skal kunne afvikles under hensyntagen til det enkelte barn og hele børnegruppen.

Vi danner ofte grupper med forskellige formål fx sproggrupper, spillegrupper, legegrupper og gå-tur-grupper.

Vi sammensætter gerne små børnegrupper, hvor vi bevidst sammensætter børnene ud fra forskellige parametre fx dannelse af nye venskaber, styrkelse af selvværd.

Nogle gange kan det være en voksen og et barn, der skal lave noget sammen. Evt. ved at bryde lege, der er ved at udvikle sig i en uheldig retning. Eller et barn, der har brug for at komme væk fra børnegruppen fx for at tanke nyt overskud op, læse en bog sammen, rundtur i Savannen, bruge motorikrummet til fysisk aktivitet, spille et spil.



For at yde den bedste indsats for det udsatte barn, er forældresamarbejdet, det forebyggende arbejde og den tidlige indsats vigtig. Vi har forskellige muligheder for at trække på tværprofessionelle samarbejdspartnere, som fx logopæd, psykolog, sundhedsplejerske, socialrådgiver.



## Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i børnehuset tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.



*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27*

### **Sådan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen:**

Vi samler de kommende skolebørn i en gruppe (alt efter antallet af skolebørn) flere gange om ugen med start i efteråret.

De pædagogiske aktiviteter og formen for læring, kan ændre sig fra år til år alt efter børnesammensætningen og deres udviklings og læringsbehov.

Børnene laver forskellige opgaver, hvor der er et særligt fokus på: at kunne forholde sig til kommunikative beskeder, at kunne udføre selvstændige opgaver og samarbejdsøvelser, hvor børnene lærer at gå på kompromis og løse konflikter. Opøver tegne-, skrive- og læsefærdigheder. Sproglige opgaver, hvor børnene skal kunne fortælle og forklare sig.

Vi opfordrer de ældste børn til at hjælpe deres yngre venner. Det kan fx at hjælpe med lynlåsen, lukke madkassen op eller vise hvordan de kan samle togbanen.

Skolegruppen deltager i Kulturstis-forløb på Willumsens museum og på Færgegårdens museum.

Vi besøger sfo og 0-klasse et par gange inden start. Vi får også besøg af medarbejdere fra sfo og 0-klasse. Det er godt for børnene at få sat ansigt på dem, der møder dem i mini-sfo og skole.

Savannen ligger tæt på skolen, så vi besøger deres legeplads og boldbane flere gange i løbet af året.

I området har vi i flere år afholdt fælles Idrætsdage, hvor børnene udover at have det sjovt og lege forskellige idrætslege, også får hilst på de børn, som de skal gå i skole med. De kommende skolebørn tilbydes også førstehjælpskursus i efteråret inden skolestart.

## Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

### Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29*

#### **Sådan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn:**

Som en del af læringsmiljøet udgør naturen omkring Savannen et vigtigt element. Savannen ligger i udkanten af Skibby med marker på den ene side, og Skolen og Skoleskoven på den anden side.



Vi bruger naturen, der er lige udenfor lågen. Gåture til Roskilde Fjord og Selsø. Nordmandsmosen med vandhullet, hvor vi fanger haletudser og andre vanddyr.

Fuglelivet byder på kæmpe flokke af fx gæs, ænder og stære. Dådyrene og harerne på markerne begejstre børn og voksne, og kan iagttages fra legepladsen eller gennem de store vinduespartier på stuerne.

Vi går i Skibby Kino, hvor Børnebiffen inviterer alle børnehavebørn i biografen 2 x om året.

Frederikssund Børneteater er også et lokalt tilbud, som vi benytter flere gange om året.

Vi handler lokalt og når det er muligt, deltager børnene i indkøbene.

I Frederikssund Kommune har vi Kulturstier, som et kulturelt tilbud til børn i alderen 4 år og 5-6 år. Kulturstier består af besøg på biblioteket og Musikskolen for de 4 årige. For de 5-6 årige er det besøg på J.F. Willumsens Museum og Færggårdens museum.

Vi går mange ture rundt i lokalområdet, måske møder vi nogen, som vi kender, eller ser ind i nogle af børnenes haver.

Nogle gange har vi en lille gruppe børn med på løbecykler ud til Selsø, hvor de kan "cykle" hele vejen uden anden trafik.

Til jul inviterer Skibby kirke til julegudstjeneste.

## Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30*

### **Sådan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø:**

Børn og forældre skal føle sig velkomne i Savannen og modtages af nærværende voksne. Vi hilser og har øjenkontakt med barnet og forældrene. Et venligt smil og opmærksomhed skal være en selvfølge. Det er de voksne, der skal bringe den gode og positive stemning ind i Savannen fra morgenstunden af.

Vi har en genkendelig struktur og rammer, som børnene kan trives i. Vi arbejder med kendte rutiner, som børnene kan føle sig trygge i.

For at sikre en god og udviklende trivsel hos børnene, skal deres stemmer høres. I det arbejde inddrager vi bl.a. den årlige Børnetrivselsundersøgelse, hvor vi udarbejder en handleplan med udgangspunkt i børnenes svar. Det kan fx være at nedbringe støj, sikre børnenes medbestemmelse, fokus på vilde lege og alle børn har mindst en god ven.

I Savannen kan vi godt lide at have et rent og æstetisk fint miljø. Det betyder, at vi er kritiske med hvad, der bliver sat op. Vi begrænser mængden af papiropslag til forældrene, og benytter Tabulex/Aula til at give informationer til forældrene.

Huset rummer mange muligheder for at udstille børnenes værker fx på stuerne, på væggene i de lange gange eller i fællesrummene.

Stuerne indrettes med møbler og legetøj alt efter hvilken funktion, vi vil fremme. Det fysiske læringsmiljø skal give mulighed for fordybelse, hvad enten det er i leg eller aktiviteter.

Vi er heldige at have mange forskellige rum, som vi kan fordele os i. Det styrker relationerne, at vi ikke er så mange sammen i rummene. Det giver plads til fordybelse og det lille fællesskab. Det er også med til at begrænse støjniveauet.

På alle stuer er der store vinduespartier, hvilket giver et godt lysindfald og udkig, som giver anledning til at tale med børnene om det, vi kan se udenfor.

I Savannen er der Skofrit-område indenfor – vi sætter vores sko/støvler i skoeolerne ved indgangene. Det betyder, at gulvene er rene og børnene kan lege på gulvet uden at blive våde og beskidte.

Hygiejnen står højt på dagsordenen, både den personlige hygiejne med håndvask og med vask af legetøj, borde og kontaktoverflader. Det er bl.a. med til at nedbringe sygdomme blandt børn og voksne.

# De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32*



## Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37*



### Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

### Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi hjælper det enkelte barn til at sætte ord på egne og andres handlinger, ønsker og følelser. Det gør vi bl.a. ved børnesamlinger, hvor børnene får mulighed for at øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til de andre børn eller være med til at bestemme fx hvilken sang/sangle der skal synges.

Dette styrker barnets følelse af at blive set, hørt og respekteret. Børnene indgår i en demokratisk proces samt mærker sig som individ og som en del af et fællesskab.

I løbet af dagen møder børnene forskellige udfordringer, som at vente på tur og holde det ud, være selvhjulpne fx mht påklædning, konfliktløsning, spørge om hjælp, finde legekammerater osv.

De voksne motiverer, guider og støtter barnet til mestring.

Vi viser og opmuntre barnet til selv at prøve tingene af, så barnet oplever det som en positiv udfordring, der fører til et godt selvværd og som styrker dets selvtillid.

Det kan fx være når børnene i vuggestuen opmuntres til selv at kravle op og ned ad stolen i forbindelse med måltiderne.

## Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39*



### Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

### Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

At være en del af fællesskabet og have en god ven styrker barnets trivsel. Vi hjælper derfor barnet med at udvikle positive strategier for at kunne indgå i socialt samspil herunder at kunne løse konflikter.

Vi støtter barnet til verbalt (og nonverbalt) at kunne sige fra og til i forhold til egne følelser fx hvis dets følelser overskrides. Samt være i stand til at aflæse vennernes følelser og kunne handle emotionelt hensynsfuldt.

Vi arbejder både med voksenstyrede aktiviteter i større og mindre grupper samt i leg.

De voksne er rollemodeller i det pædagogiske læringsmiljø, hvor børnene kan spejle sig i det de ser og oplever. Vi har fokus på at udvise tolerance og forståelse for hinanden. Vi i talesætter overfor børnene, at vi alle er forskellige og har forskellige evner/styrker/ressourcer. Det kan fx være at italesætte et barns hjælpsomhed eller når det kan klare at vente på tur.

Vi lære børnene, at deres handlinger har betydning for dem selv og de andre børn, fx at de under leg skal passe på hinanden, være lydhør over for andres ideer til legen, at de skal hjælpe deres venner eller selv bed om hjælp.



Vi bruger læringsmaterialet fra Fri for mobberi og hånddukkerne til at understøtte vores arbejde med børnenes socialeudvikling.

Vi leger forskellige fælleslege, der styrker børnene tilknytning til gruppen. Fx Hvad er klokken Hr Løve?

Vi arbejder bevidst med at fremme børnenes relationelle udvikling og anser dette arbejde som en vigtig opgave i fællesskabets ånd. Vi gør børnene opmærksomme på hinanden og hinandens kompetencer. Vi øver børnene i at lytte til hinanden og få øjnene op for andres behov. Gennem forskellige aktiviteter øver vi børnene i at overholde regler og fx lære at tabe i spil uden at "verden går under".

Vi øver børnene i forhandlings kompetencer fx at lave aftaler, for eksempel når de leger voldsomme lege eller slås med hinanden for sjov.

---

## Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41*



### **Pædagogiske mål for læreplanstemaet:**

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

### **Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog:**

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

De voksne er tydelige sproglige rollemodeller, som skaber sammenhæng mellem den verbale og nonverbale kommunikation. I kommunikationen prioriteres det at børn og voksne kan have øjenkontakt og se hinandens mimik, da det fremmer mulighed for dialog. Barnet får tid til at svare og opmuntres til turtagning i dialogen ved, at den voksne bygger ovenpå og udvider barnets kommunikation. Dette foregår i de daglige rutiner og ved planlagt sprogarbejde.

I det fysiske læringsmiljø er der opsat plakater med bogstaver og billeder. Tegne- og skriveredskaber og bøger tilgængelige for børnene. Vi opmuntrer og støtter børnene i at skrive-lege.

I alle former for aktiviteter støtter vi børnene i at være aktive deltagere og til at gøre egne erfaringer med forskellige former for kommunikation og vi opmuntre børnene til at bruge deres sproglige kompetencer. Barnet øver sig hele dagen i leg og dialoger. Det sætter ord på tanker, følelser og oplevelser. Når børnene fx tegner spørger vi ind til, hvad de tegner og børnene sætter ord på.

Nogle af de virkemidler som vi benytter til at styrke børnenes sproglige udvikling er Fri for mobberi, dialogisk læsning, sange og sanglege, rim og remser. I perioder bruger vi læringsmetoderne Den lille daglige dosis og Læse-leg.

Børnesamlingerne er med til at styrke børnenes sproglige udvikling gennem deltagelse ved at fortælle og lytte.

De voksne sætter ord på handlinger og er opmærksomme på, at rutiner også skal have sat ord på. Vi hjælper børnene med at sætte ord på, når de er i konflikter og til at finde løsninger. Vi benytter os af beskrivende kommentarer, som er bl.a. med til at støtte de mindste børns sprog/kommunikation.

Ved fælleslege øver vi børnene i at kunne forklare legenes regler for hinanden.

Vi opfordrer børnene til at fortælle historier for hinanden eller genfortælle en læst historie

Vi anser dialogen med børnene som ligeværdig, og vi er afventende i dialogen, så børnene får tid til at reflektere og komme med svar.

Kommunikation og sprog er grundlæggende for at kunne indgå i fællesskaber med andre, derfor arbejdes der hele dagen med læreplanstemaet.

## Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43*



### Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

### Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Både indendørs og udenfor giver læringsmiljøet børnene mulighed for at styrke og udfordre kroppen. Uderummet giver børnene masser af mulighed for at sanse og bevæge sig.

Legepladsen og naturen omkring Savannen giver mange forskellige artede bevægelsesmuligheder.

På legepladsen kan mange forskellige motoriske færdigheder styrkes. Bakkerne bruges til at trille og tumle op og ned af. Klatrestativet med armgang, brandstang, klatrenet og ruchebane giver børnene forskellige muligheder for at prøve sig selv af.

Der er plads til både de forsigtige og de modige børn, bliver udfordret.

Indendørs bruger vi de lange gange til at løbe og til at komme op og ned i fart. Vuggestuen bruger også gangen til at køre på scootere og til at bruge gå-vogne.

Motorikrummet indbyder til mange forskellige motoriske udfordringer med klatrevæg, gynger, balancebane osv.

Vi arbejder med børnenes arousal, evnen til at komme op og ned i tempo. At styre kroppen ved at kunne styre uden om forhindringer, at kunne overskue fare og selv finde løsninger.

Børnenes kropslige læring foregår gennem leg og ved aktiviteter.

Hverdagen tilrettelægges, så børnene får mange forskellige muligheder for at bruge kroppen og gøre deres egne erfaringer.



Børnene øver sig hele dagen ved fx at klippe efter streger, bygge med klodser, cykle, gyngesvinge, løbe, tage tøj af og på.

Vi arbejder med finmotoriske aktiviteter, der er med til at fremme bl.a. skrivefærdigheder fx tegne, klippe-klistre- samle perleplader, perlekæder, sy på gulvklude, samle klodser og Bilofix.

Børnenes sanser styrkes ved forskellige lege som: blindebuk, lytte til æggeuret, balancere med æret poser på hovedet, smage på forskelligt som sur, sød, salt, bitter.

Til krop, sanser og bevægelse hører også fælleslege, hvor berørings- og tumlelege og samarbejdsøvelser indgår.

---

## Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45*



### Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

### Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnene oplever naturen på mange forskellige steder i lokalområdet fx på legepladsen, i Skoleskoven, ved Roskilde Fjord, Møllekrogen og Selsø.

Nogle gange skal vi bare være til stede i naturen, andre gange vælger vi aktiviteter, der har et bestemt formål. Vi indsamler grene, blade, blomster til det kreative.

Børnene udforsker naturen gennem lege, hvor de finder smådyr og insekter, der graves i sandet eller jorden. De finder sten og grene til deres lege.

Hen over året tilbydes forskellige aktiviteter/projekter som fx bål og bålmad, bygge insektbo, samle skrald op i nærområdet, plante blomster, så grønsager, urter og blomster. Vi finder kastanjer og laver dyr og trolde ud af dem.

Vi taler med børnene om dyrelivet omkring Savannen, vi undersøger hvad fx dyrene hedder, hvor de lever osv. Der er et rigt fugleliv omkring Savannen, hvor store fugleflokke slår sig ned på marken eller flyver ud til fjorden.

Vi bruger bøger og iPads til at blive klogere på dyrene, deres yngleområder og levevis.



Vi er nysgerrige på naturen sammen med børnene. Vi følger børnenes spor og støtter deres naturlige nysgerrighed.

Som en begyndende matematik opmærksomhed, så måler og vejer vi ting, vi sammenligner størrelse og vægt fx en lille sten eller stor sten. En lang og en kort gren osv. Taler om former og farver på fx blade og frugter. Vi graver store huller i sandkassen og bruger sandet til at bygge høje bjerge.

Årstiderne har hver deres tid i naturen. Årets cyklus med kulde og varme, regn og sne, frost, sol, blæst. Solopgang og solnedgang. Månen, der lyser op på himlen sidst på eftermiddagen, når vi går hjem og som nogle dage kan ses på himlen om dagen. Der er masser af emner at tale med børnene om.

---

## Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47*

### **Pædagogiske mål for læreplanstemaet:**

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

### **Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab:**

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi lægger vægt på at styrke fællesskabet og samværet. Vi bruger forskellige former for fællesskaber, hvor børnene nogle gange selv vælger deres venner eller de voksne sammensætter grupperne med et bestemt formål. Fx sproggrupper, hvor børnene har brug for et bestemt boost.

Vi øver os i at være sammen i små og store fællesskaber. Fx bruger vi Fri for mobberi eller Læse-leg til at understøtte børnenes forståelse af og deltagelse i fællesskabet.

Demokrati er i fokus og børnene øver sig at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur.

Vi bruger forskellige fælleslege til at styrke sammenholdet. Vi synger og danser meget med børnene, vi griner og laver sjov med hinanden.

Vi har børn fra forskellige kulturer, hvilket giver mulighed for at have gode dialoger med børnene. Vi kan tale om, hvem der bor hjemme i deres familie, at vi bor forskelligt, at madpakker kan være forskellige.

Hen over året tilrettelægger vi forskellige aktiviteter, der hører til forskellige traditioner, fx fastelavn, påske, Sct. Hans, høst, jul. Vi gør meget ud af traditionerne og bruger dem til at tale med børnene, hvad de betyder og hvorfor vi har dem.

Vi fejrer fødselsdage, hvor vi synger fødselsdagssang og leger en fællesleg, som fødselsdagsbarnet vælger. Der kommer flag på bordet og barnet er i centrum.

Måltiderne bruges som et samlingspunkt, hvor madkulturen er i fokus. Vi venter på hinanden, siger vær så god at spise, vi holder bordeskik. Det skal være rart at spise sammen, vi sidder i små grupper, så der er plads til nærvær og dialog.

Rummene er indrettet, så børnene kan udfolde sig kreativt. Både med tegne- og skriveredskaber, sakse, perler, spil, bøger og meget forskelligt legetøj, der kan sætte fantasien i gang.

Vi bruger børnenes egne kreationer til udsmykning og vi er opmærksomme på æstetik i indretningen.

Vi har fokus på børnesyn, dannelse og børneperspektivet gennem lege- og læringsaktiviteter, der styrker børnenes egne udtryk og som giver dem gode udfoldelsesmuligheder.

Vi bruger Krea-rummet til større projekter, som kræver plads.



Her kan vi fx male, lege med ler, lave gipsafstøbninger. Børnene bliver præsenteret for mange forskellige materialer og udtryksformer. Nogle gange laver børnene noget til dem selv, andre gange skal de være kreative sammen med en eller flere venner. At skabe sammen, skaber glæde og fællesskab.

---

# Evalueringskultur

Lederen af børnehuset/dagplejen er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.



Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af børnehuset/dagplejen er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

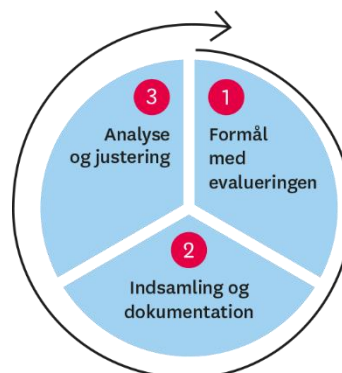
*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51*

## Sådan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø:

**Det vil sige, hvordan vi dokumenterer og evaluerer løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål.**

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan f.eks. beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi benytter materialet ***Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan*** © 2020 Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Undervisningsministeriet samt tilhørende Dialogkort.



Vi forholder os løbende til, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. Denne refleksion kan/bør give anledning til justeringer i det pædagogiske læringsmiljø.

Vi arbejder bevidst med en faglig selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelsen og evalueringen af vores pædagogiske praksis. Vi skal have fokus på egen praksis, reflekterer over den og se muligheder for at kunne ændre på praksis.

Evalueringen foregår på fag- og teammøder under og efter et tilrettelagt forløb eller indsats. Ofte vil evalueringen sker hver anden måned.

Vores evaluering har fokus på, hvad det pædagogiske læringsmiljø og de 12 pædagogiske mål i vores læreplan, har af betydning for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Og til at stille spørgsmål ved, om der skal ske justeringer i vores pædagogiske praksis.

Udvælgelsen af dokumentationsformen aftales i personalegruppen med udgangspunkt i den indsats, emne/aktivitet eller forløb, som sættes i værk. Vores dokumentation kan være mange forskellige former/metoder, der kan beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Fx praksisfortællinger, observationer, fotos, dialoger med børn og forældre, tegninger, forskellige vurderingsværktøjer, børnetrivselsundersøgelse, forældretilfredshedsundersøgelse, statistik.

Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.

Børnehuset Savannen  
marts 2021